

Kaks erinevat, aga tublit lastemuusikali

Brigitta Davidjants

„Imelaps”. Helilooja Piret Rips, Leelo Tungla libreto, muusikaline juht Mihhail Gerts, lavastaja Garmen Tabor. Esietendus 7. XII 2008 Estonia kammersaalis.

„Detektiiv Lotte”, helilooja Priit Pajusaar, Janno Põldma ja Heiki Ernitsa libreto, Leelo Tungla laulusõnad, muusikaline juht Tarmo Leinatamm, lavastaja Ain Mäeots. Esietendus 28. XI 2008 Vanemuise suures majas.

Möödunud aasta lõpus jõudis nii Tartus kui Tallinnas lavale üks igati tubli lastemuusikal. See on väga tore, sest Eestis, kus žanrite väärtusskaala on selgelt paigas, seostuvad lastele mõeldud teosed, käigu jutt siis kirjandusest või teatritükkidest, jätkuvalt justkui hinnalandusega.

Algupäraseid lastemuusikale ei kirjutata Eestis just ülearu palju. Ja kui need satuvad ühele ajale, tekib tõsine kiusatus neid kõrvutada. Võrrelda on neid lavastusi aga keeruline, sest erineb kõik, alates ideest ja lõpetades teostusega: kui „Imelaps” esindab oma välja- peetud naljadega justkui erudeeritud „Peeter Paani” koolkonda, kvalifitseerub „Detektiiv Lotte” pigem Lindgreni lugude laadse lustaka palaganina. Pealegi erinevad lavastused juba formaadi poolest: „Imelaps” on minimuusikal ning ilmselgelt ei võimalda 45minutine lavastus selliseid süžeearendusi nagu üle kahe korra pikem „Detektiiv Lotte”.

Õigupoolest läbibki „Imelast” üks ja pisut moraliseeriv süžeeilin. Muusikal räägib väikesest poisist, kelle adekvaatsuse kaotanud vanematele kinnitab lapse iga pisemgi liigutus, et tegu on tillukese geeniusel. „Imelapse” parim osa on Piret Ripsi muusika. Ta on tõeline professionaal, kelle loomingut kuulates võib selgesti aduda, et helilooja suhtub oma muusikasse väga kriitiliselt. Ripsi muusikat iseloomustab ka oskus orienteeruda kõikvõimalikes žanrites ning talle ei valmista mingit



Emä – Valentina Taluma, Imelaps – Urmas Põldma ja isa – Väino Puura.

HARRI ROSPU



„Lottes” näitas Padar end toreda artistina.

ambitsioone. Mida aga nägi või kuulis laps? Ühel hetkel tekkis tunne, et nii mõnigi laps on pehmelts öeldes „kärü pealt maas”. Ja mis siin imestada, sest miks peaks üks laps teadma, mida tähendab Guinnessi rekordite raamat või mõni veelgi keerulisem asi. Aga võib-olla oli asi hoopis muus. Näiteks minule, täiskasvanud kuulajale, valmistas tõsiseid raskusi mõista, mida näitlejad laval laulavad, sest tekstist oli kohati võimatu aru saada (probleem, mida „Lottes” polnud). Samas, mine tea, ehk haaraski lapsi pigem särav visuaal mitte

test ja progelikest harmooniatest – mulle suure üllatusena. Ja tegelikult süvendasid mõlemad tükid tunnet, et aastakümnete jooksul on meil jõudnud välja kujuneda üsna kindel traditsioon, kuidas mudilastele muusikat kirjutada. Vähemalt tunnevad selle „millegi” ära 1970. ja 1980. aastate lapsed, kelle kasvamise taustal on kõlanud Ehala ja Grünbergi viisikesed. „Lotte” puhul jäid kõrva Tõnis Kõrvitsa särav orkestratsioon ja nutikalt kasutatud löökpillisektsioon.

„Detektiiv Lotte” räägib kutsikast Lottest ja tema sõbrast, kassist Brunost, kellega koos minnakse otsima suhkrupeedimasinat, mille tundmatud ära on viinud. Siingi on tegijad leidnud mõnusa lahenduse ning lõpus selgub, et võimalikud pahategijad on liblikavastsed, kellele läheb suhkrumasinat tarvis selleks, et liblikateks moonduda. Lavastuse õnnestumisele aitasid suurel määral kaasa peaosalised Gerli Padar ja Robert Annus. Seni seostus Gerli Padari nimi mulle peamiselt meelelahutus- ja naisteajakirjade kaantega ning vähimgi katse meenutada, millist häält lauljatar teeb, oleks lõppenud läbikukkumisega. „Lottes” aga näitas Padar end toreda artistina ja üldsegi mitte

Sirp, 16.12.2009

Möödunud aasta lõpus jõudis nii Tartus kui Tallinnas lavale üks igati tubli lastemuusikal. See on väga tore, sest Eestis, kus žanrite väärtuskaala on selgelt paigas, seostuvad lastele mõeldud teosed, käigu jutt siis kirjandusest või teatritükkidest, jätkuvalt justkui hinnalandusega.

Algupäraseid lastemuusikale ei kirjutata Eestis just ülearu palju. Ja kui need satuvad ühele ajale, tekib tõsine kiusatus neid kõrvutada. Võrrelda on neid lavastusi aga keeruline, sest erineb kõik, alates ideest ja lõpetades teostusega: kui „Imelaps” esindab oma välja- peetud naljadega justkui erudeeritud „Peeter Paani” koolkonda, kvalifitseerub „Detektiiv Lotte” pigem Lindgreni lugude laadse lustaka palaganina. Pealegi erinevad lavastused juba formaadi poolest: „Imelaps” on minimuusikal ning ilmselgelt ei võimalda 45minutine lavastus selliseid süžeearendusi nagu üle kahe korra pikem „Detektiiv Lotte”.

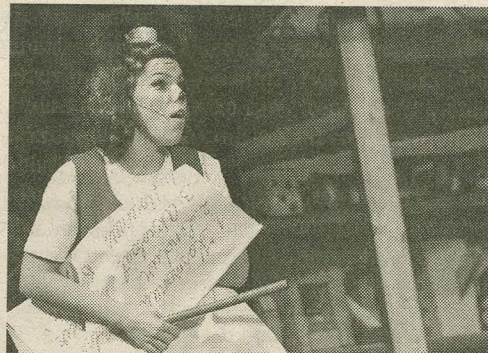
Õigupoolest läbibki „Imelast” üks ja pisut moraliseeriv süžeeiliin. Muusikal räägib väikesest poisist, kelle adekvaatsuse kaotanud vanematele kinnitab lapse iga pisemgi liigutus, et tegu on tillukese geeniusel. „Imelapse” parim osa on **Piret Ripsi** muusika. Ta on tõeline professionaal, kelle loomingut kuulates võib selgesti aduda, et helilooja suhtub oma muusikasse väga kriitiliselt. Ripsi muusikat iseloomustab ka oskus orienteeruda kõikvõimalikes žanrites ning talle ei valmista mingit probleemi vaheldada näiteks džäss barokiliku helikeelega või poppi klassikaga. Sealjuures ei aja helilooja asja liiga keeruliseks. Muusika on kuulajasõbralik ning etendusegi ajal võis täheldada, et kui lapsi vahepeal väga mürgeldama kiskus, naelutasid just värvikad muusikallased vahepalad nad uuesti toolide külge.

Tegelikult on keeruline anda hinnangut, kuidas tajus „Imelast” sihtgrupp, nimelt kuue- kuni kaheteistaastased lapsed. Täiskasvanule on loo moraal selge: ei ole vaja toppida oma last iga hinna eest eliitkooli või balletitundi ning teostada tema kaudu oma luhtunud



Ena – Valentina Taluma, Imelaps – Urmas Põldma ja isa – Väino Puura.

HARRI ROSPU



„Lottes” näitas Padar end tore artistina.

ambitsioone. Mida aga nägi või kuulis laps? Ühel hetkel tekkis tunne, et nii mõnigi laps on pehmelts öeldes „käru pealt maas”. Ja mis siin imestada, sest miks peaks üks laps teadma, mida tähendab Guinnessi rekordite raamat või mõni veelgi keerulisem asi. Aga võib-olla oli asi hoopis muus. Näiteks minule, täiskasvanud kuulajale, valmistas tõsiseid raskusi mõista, mida näitlejad laval laulavad, sest tekstist oli kohati võimatu aru saada (probleem, mida „Lottes” polnud). Samas, mine tea, ehk haaraski lapsi pigem särav visuaal, mitte niivõrd süžee.

Kui Janno Põldma ja Heiki Ernitsa animatsioon „Leitujateküla Lotte” omal ajal ekraanile tuli, võitis see vist igas vanuses vaatajate südamed. Ja mis siin imestada, sest animafilm oli soe ja sõbralik ning keegi ei saanud tappa. Pealegi võis „Lotte” taga aimata hiilgavat turustamist, mis on tähtis aspekt isegi väga hea toote puhul. Seega oli pinnas Vanemuise muusikali jaoks hästi ette valmistatud.

Kuna seni seostasid Pajusaare nime peamiselt eurolauludega, tuli „Lotte” muusika – värvikas segu armsalt lapsemeelsetest meloodia-

test ja progelikest harmooniatest – mulle suure üllatusena. Ja tegelikult süvendasid mõlemad tükid tunnet, et aastakümnete jooksul on meil jõudnud välja kujuneda üsna kindel traditsioon, kuidas mudilastele muusikat kirjutada. Vähemalt tunnevad selle „millegi” ära 1970. ja 1980. aastate lapsed, kelle kasvamise taustal on kõlanud Ehala ja Grünbergi viisikesed. „Lotte” puhul jäid kõrva Tõnis Kõrvitsa särav orkestratsioon ja nutikalt kasutatud löökpillisektsioon.

„Detektiiv Lotte” räägib kutsikast Lottest ja tema sõbrast, kassist Brunost, kellega koos minnakse otsima suhkrupeedimasinat, mille tundmatud ära on viinud. Siingi on tegijad leidnud mõnusa lahenduse ning lõpus selgub, et võimalikud pahategijad on liblikavastsed, kellel läheb suhkruomasinat tarvis selleks, et liblikateks moonduda. Lavastuse õnnestumisele aitasid suurel määral kaasa peaosalised **Gerli Padar** ja **Robert Annus**. Seni seostus Gerli Padari nimi mulle peamiselt meelelahutus- ja naisteajakirjade kaantega ning vähimigi katse meenutada, millist häält lauljatar teeb, oleks lõppenud läbikukkumisega. „Lottes” aga näitas Padar end tore artistina ja üldsegi mitte halva näitlejatarina.

Erinevalt „Imelapsest”, mille lavaline kujundus on efektselt napp, rõhuvad „Detektiiv Lotte” tegijad mastaapsusele. Lava muutub iga lühikese aja tagant, osalistel on seljas värvikirevad ja pilkupüüdvad kostüümid. Vahetpidamata käib mingi *action*. Ja miks ka mitte, sest lapspubliku puhul on pomposus õigustatud. Pealegi on lapsi raske petta. Täiskasvanud publiku puhul võib ju apelleerida sellele, et „te ei saa mu suurest kunstist aru”, aga kui lapsele tundub asi igav, siis ta lihtsalt ei vaata ...